

Dedine poštapalice kroz linorez

Herenčić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:479576>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-25**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 232/MED/2023

Dedine poštapalice kroz linorez

Ivana Herenčić, 0336043820

Koprivnica, rujan 2023. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za umjetničke studije

STUDIJ sveučilišni prijediplomski studij Medijski dizajn

PRISTUPNIK Ivana Herenčić

MATIČNI BROJ 0336043820

DATUM 13.09.2023.

KOLEGIJ Originalna grafika

NASLOV RADA Dedine poštapalice kroz linorez

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU Grandfather's sayings, through linocut

MENTOR Doc. art. Antun Franović

ZVANJE Docent umjetnosti

ČLANOVI POVJERENSTVA

Doc. art. Luka Borčić, predsjednik povjerenstva

1. Doc. art. Antun Franović, mentor

2. Izv. prof. art. Iva Matija Bitanga, član

3. Doc. art. Niko Mihaljević, zamjenski član

4.

5.

Zadatak završnog rada

BROJ 232/MED/2023

OPIS

Završni rad bazira se na izradi umjetničke grafičke tehnike visokog tiska, poznatog kao linorez. Grafika je u povijesti igrala važnu ulogu u prenošenju ideja, stavova i informacija. Teoretski dio završnog rada obuhvaća povijest tradicionalne grafike, linoreza i opisuje proces izrade praktičnog dijela završnog rada. Praktični dio završnog rada obuhvaća koncept osmišljavanja i izrade skica odnosno ilustracija prilagođenih linorezu i izvedba finalnih otisaka.

U radu je potrebno:

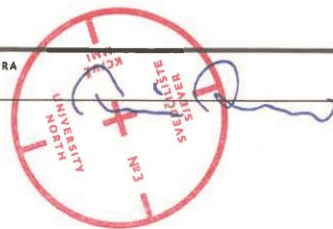
- analizirati dostupnu literaturu
- istražiti grafiku kao tradicionalnu tehniku kroz povijest, ponajviše njezinu svrhu
- pobliže kroz literaturu opisati tehniku linoreza koja je glavni dio praktičnog dijela rada
- priložiti pregled procesa izrade linoreza
- provesti praktični dio rada do finalnog rezultata
- izvesti zaključak

ZADATAK URUČEN

15.9.2023

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Sveučilište Sjever

Odjel za medijski dizajn

Završni rad br. 232/MED/2023

Dedine poštapalice kroz linorez

Student

Ivana Herenčić, 033043820

Mentor

doc. art. Antun Franović

Koprivnica, rujan 2023. godine

Predgovor

Rad je nastao uz korištenje prikladne literatura i znanja stečenog prilikom školovanja. Zahvaljujem doc. art. Antunu Franoviću na mentorstvu.

Sažetak

Završni rad bazira se na izradi umjetničke grafičke tehnike visokog tiska, poznatog kao linorez. U povijesti visoki tisak se smatra jednom od najstarijih tehnika samog tiska. Povijest grafike je široka pa tehnike poput bakroreza, bakropisa, drvoreza pa sve do litografije su obuhvaćene i značajne u njezinoj povijesti. Praktični dio završnog rada odlučila sam odraditi kroz tehniku linorez. Za temu koju sam odabrala je bilo potrebno napraviti skice, točnije ilustracije koje sam prilagodila linorezu kako bi ih što bolje odradila u toj tehnici. U radu su priložene fotografije koje prate sam postupak izrade linoreza i otiskivanja dostojnih otisaka.

Ključne riječi: grafika, matrica, plošni tisak, propusni tisak, duboki tisak, visoki tisak, linorez, otisak

Summary

The final work is based on the creation of the artistic graphic technique of letterpress printing, known as linocut. In history, letterpress printing is considered one of the oldest printing techniques. The history of graphics is broad, so techniques such as copper engraving, etching, woodcut and even lithography are included and significant in its history. I decided to do the practical part of the final work through the linocut technique. For the topic I chose, it was necessary to make sketches, more precisely illustrations that I adapted to linocut in order to do them as well as possible in that technique. The paper includes photos that follow the process of making linocuts and printing worthy prints.

Keywords: graphics, matrix, planographic, stencil, intaglio, relief, linocut, print

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Grafika	3
2.1.	Osnovna podjela grafike.....	7
3.	Povijest linoreza	11
4.	Ideja rada.....	15
5.	Proces izrade praktičnog djela	16
6.	Finalni otisci.....	23
7.	Zaključak	26
8.	Literatura	27
	Popis slika	28

1. Uvod

Grafika, kao umjetnička tehnika, utjelovljuje skladan spoj kreativnosti i tehnologije. Od najranijih pećinskih slika do modernih digitalnih umjetničkih djela, grafika je bila temeljno sredstvo za umjetnike da izraze svoje ideje, emocije i zapažanja. Sam čin urezivanja linija na ploču ili rezbarenja matrice postaje oblik pripovijedanja, budući da svaka oznaka nosi namjeru i značenje. Snaga grafike u vizualnoj komunikaciji je golema i može se vidjeti kroz povijest. Grafika je odigrala ključnu ulogu u oblikovanju načina na koji se informacije šire, ideje prenose i priče pričaju. Njezine jedinstvene karakteristike i tehnike omogućile su umjetnicima i dizajnerima stvaranje dojmljivih i trajnih vizualnih poruka koje odjekuju kod publike. Od drvoreza koji podsjećaju na drevne civilizacije do zamršenih bakropisa renesanse. U povijesti grafika je kroz ikonografske prikaze prenosila vjerske ideje, tiskarskim strojem prenosilo se znanje, tiskale su se knjige. Bitke i osvajanja koja su zabilježena kroz bakropis i gravure danas nam pobliže prikazuju povijesne događaje. Otkrića koja danas poznajemo zabilježena su pomoću gravura koje prikazuju karte, nove biljne i životinjske vrste tog vremena. Grafika je igrala važnu ulogu i u populariziranju zabave i kulture u narodu, dizajn plakata i tekstova pomoću litografije, drvoreza i drugih tehnika potaknuo je društveni život. Pomoću ruku vještih majstora grafičara grafika je pronašla svoje mjesto u umjetnosti.

Tradicionalne tehnike izrade grafike nude umjetnicima platno za izražavanje njihove kreativnosti dok se bave poviješću, kulturom i zamršenosti samog medija. Različite grafičke tehnike nude obilje kreativnih mogućnosti, a svaka zahtijeva određeno znanje i umjetničke vizije i tehničke vještine. Od drvoreza i linoreza koje karakteriziraju odvažne linije i oseburna, sirova estetika koja hvata teksturu izrezbarene matrice, bakropisa što rezultira otiscima s finim, složenim detaljima i delikatnom igrom svjetla i sjene pa sve do otisaka suhom iglom koji pokazuju baršunastu teksturu i jedinstvenu, izražajnu kvalitetu. Ove metode zahtijevaju međusobno razumijevanje igre između matrica, tinte i papira, uzdižući proces do umjetničke forme. Razumijevanje ovih tehnika koje zahtijevaju strpljivu predanost i predanost usavršavanju vlastitih vještina tijekom vremena rezultira djelima koja odzvanjaju autentičnošću, kreativnošću i ljepotom.

U ovom radu će se pisati o samom pojmu grafike i njezinom razvoju i važnosti kroz povijest. Grafika kao umjetnička tehnika se dijeli na nekoliko područja: visoki tisak, duboki tisak, plošni i propusni tisak, a svako područje obuhvaća nekoliko vrsta različitih tehnika. Glavni dio ovog rada ima grafička tehnika linorez, koja je glavni element u izradi praktičnog dijela. Do dosljednog otiska linoreza potrebno je odraditi niz priprema kako bi bili zadovoljni s finalnim

rezultatom. Korak po korak objasnit će se izrada završnog rada, sve započinje idejom koja se pretvara u ilustracije koje kroz proces prijenosa crteža na matricu i rezbarenja prelazi u otisak.

2. Grafika

Grafika, kao umjetnička tehnika, omogućuje nam umnožavanje crteža kojega urezujemo na matricu koja može biti različitog materijala. Matrica je površina na kojoj se stvara slika, a može biti izrađena od raznih materijala, poput metala, drveta, linoleuma, kamena, pa čak i sita (u slučaju sitotiska). Proces obično uključuje prijenos boje na površinu (kao što je papir, tkanina) pomoću matrice. Kod pojma umjetničke grafike umjetnik mora samostalno izraditi matricu s ograničenim brojem otisaka koji su označeni signaturom samog umjetnika. Vođen vlastitom idejom, umjetnik mora oblikovati matricu.

Grafika je drevna i trajna umjetnička forma koja je igrala značajnu ulogu u oblikovanju kulturnog, društvenog i umjetničkog života kroz povijest. Golemu važnost ima zbog svoje sposobnosti vizualnog prenošenja složenih ideja i emocija. Kroz linije, oblike, boje i teksture, umjetnici mogu stvoriti jezik koji nadilazi kulturne barijere i obraća se izravno gledateljevim osjetilima i emocijama. Ukorijenjena u različitim tehnikama prijenosa slika s jedne površine na drugu, grafika je omogućila umjetnicima da stvore više kopija svojih radova, šireći svoje ideje i estetiku široj publici. Svaka tehnika nudi umjetnicima jedinstvene mogućnosti istraživanja i izražavanja svoje kreativnosti. Kroz povijest umjetnici su koristili grafiku kako bi zabilježili događaje, prikazali mitove i legende i uhvatili bit svog okruženja.

Povijest grafike može se pratiti unatrag do drevnih civilizacija, gdje su se primjenjivale tehnike reljefnog tiska za izradu slika na glinenim pločama i tkaninama. Najraniji poznati oblik grafike bio je drvorez koji se prakticirao u antici za izradbu pečata, a kod Feničana, Kineza i Kopta za reproduciranje crteža na tkaninama.

Slika 1. Dijamant, Sutra, 868. godina

Grafika je bila ključna u prijenosu kulturnih i vjerskih uvjerenja u različitim vremenskim razdobljima. Tehnike visokog tiska, poput drvoreza i glinenih pločica, korištene su za reprodukciju religijskih tekstova, simbola i slika. Ikonografija i religijski simbolizam odigrali su presudnu ulogu u oblikovanju vizualne kulture crkava i vjerskih institucija. Ispisi su omogućili širenje vjerskih ideja, kulturnih praksi i priča, omogućujući različitim zajednicama da se povežu i dijele uvjerenja.

Slika 2. Conrad Dinchmut, Zbirka Rosenwald

Pojava grafike u 15. stoljeću, osobito s izumom pokretnih slova Johanesa Gutenberga, revolucionirala je širenje znanja i informacija. Tiskarski je stroj omogućio masovnu proizvodnju knjiga i drugih tiskanih materijala, čime je znanje postalo dostupnije široj publici. Gutenbergova Biblija postala je simbolom demokratizacije informacija. Ova je inovacija označila početak tiskarske revolucije, koja je značajno pridonijela širenju ideja renesanse i prosvjetiteljstva diljem Europe i šire.

Grafika je također služila kao medij za dokumentiranje povijesnih događaja i značajnih trenutaka u vremenu. Tijekom razdoblja društvenih i političkih događaja, grafičari su prikazivali događaje kroz gravure, bakropise i drvoreze. Ti su otisci funkcionirali kao vizualni zapisi. Politički satirični printovi pojavili su se kao moćan oblik društvenih komentara i političkog neslaganja tijekom razdoblja društvenih nemira. Političari su se koristili grafikom kako bi utjecala na javno mišljenje.

Slika 3. Krbavska bitka, Leonard Back, drvorez

Grafika je kroz povijest kontinuirano pomicala granice umjetničkog izražavanja i inovativnosti. Renesansni umjetnici poput Albrechta Dürera i Rembrandta uzdigli su grafiku do umjetničke forme pomoću gravura i bakropisa. Umjetnici su eksperimentirali s raznim tehnikama grafike, poput bakropisa, akvatinte i litografije, kako bi istražili nove vizualne i estetske mogućnosti. U 19. i ranom 20. stoljeću grafika je pridonijela popularnoj zabavi i aktivnostima u slobodno vrijeme. Ilustrirani listovi, karikature i satirični printovi pružali su humor, zabavu i političke komentare za mase.

Slika 4. Albrecht Dürer, Melencolia I, bakropis

Slika 5. Rembrandt van Rijn, Sveti Jeronim čita u pustinji , bakropis

Istraživači i putnici koristili su se grafikom kako bi dokumentirali svoja putovanja i prikazali daleke zemlje, kulture te floru i faunu. Karte i atlas, često ilustrirani gravurama, davali su ključne informacije za navigatore i kartografe.

S porastom komercijalizacije i potrošačke kulture, grafika je postala bitan medij za oglašavanje i promicanje proizvoda. Plakati, reklame i dizajn ambalaže koristili su tehnike tiskanja kako bi stvorili vizualno uvjerljive poruke za privlačenje potrošača.

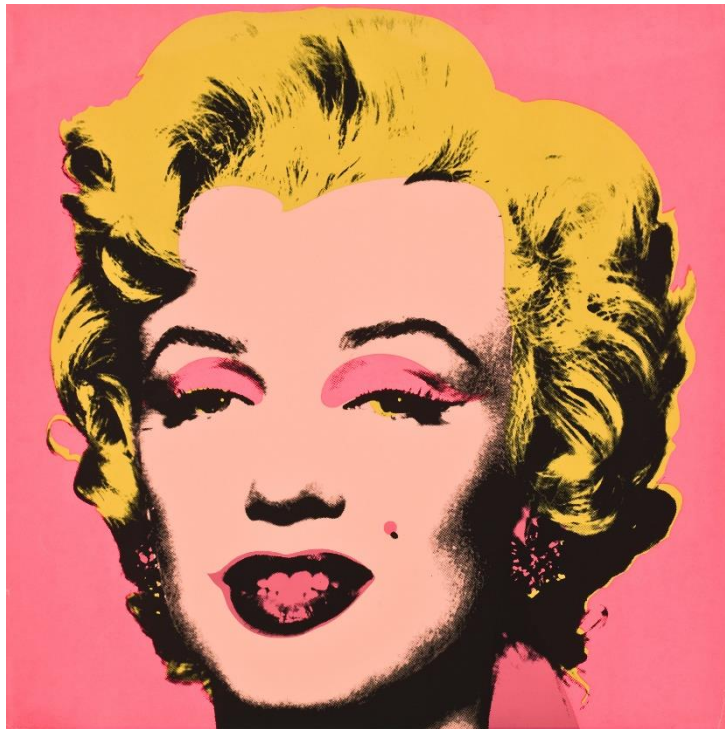
Grafika kao umjetnost se značajno razvila tijekom vremena, prilagođavajući se promjenjivim potrebama i mogućnostima umjetnika. Tradicionalne umjetničke tehnike, poput crtanja i slikanja, bile su pretežno ručni procesi koji su zahtijevali izravni dodir i kontrolu umjetnika. S pojavom grafike, umjetnost je napravila korak naprijed u svojoj dostupnosti i reproduktivnosti. Tehnike kao što su drvorezi, gravure i bakropisi omogućile su umjetnicima da stvore više kopija svojih radova, proširujući svoj doseg i utjecaj.

2.1. Osnovna podjela grafike

Grafika nudi širok raspon tehnika, od kojih svaka ima svoje različite estetske kvalitete. Od odvažnih linija drvoreza do delikatnih detalja bakropisa, svaka metoda omogućuje umjetnicima da izraze svoju kreativnost na jedinstven način. Grafiku kao umjetničku tehniku dijelimo na 4 vrste: propusni tisak, plošni tisak, duboki tisak i visoki tisak.

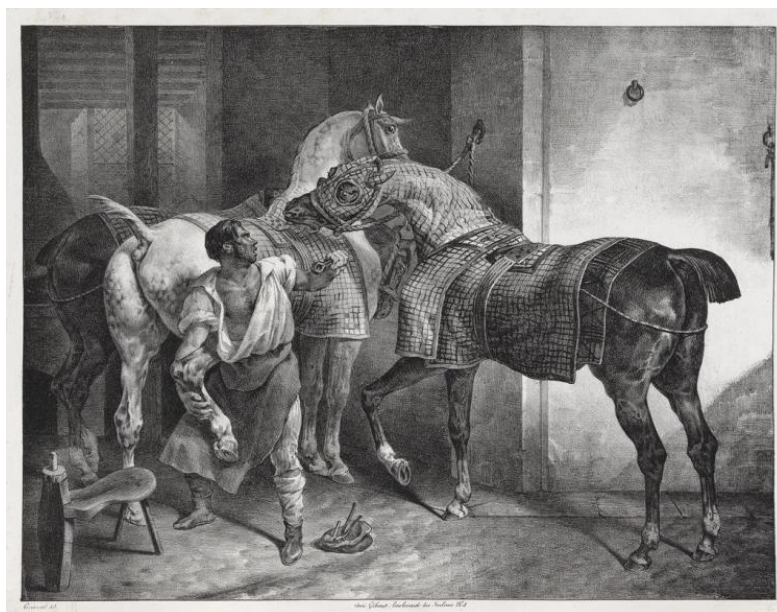
Propusni tisak, poznat i kao sitotisak, je tehnika tiska koja koristi sito, mrežasti materijal napet na drveni ili metalni okvir. Propusni tisak je vrsta grafičke tehnika kojom se crtež propušta kroz dijelove matrice za koje je umjetnik odlučio da prenose boju. Postoje dva načina izrade šablone: indirektno i direktno. Prilikom izrade izravne šablone izravno se koristi sredstvo za punjenje. Kod takve izrade crtež je potrebno raditi u negativu. Kod indirektnog šablona se izrađuje od papira izrezanog rukom odnosno komadića papira koji se postavljaju na donju stranu sita i taj dio ne dozvoljava preslikavanje boje na papir ili neki drugi materijal. Osim izrezivanja papira, postoji i fotošablona kod koje se crtež prenosi u fotosloju. Na sito se navlači emulzija koja je fotosenzibilna i koja ne propušta boju te se tako štite dijelovi za koje želimo da ostanu nepropusni.

Slika 6. Andy Warhol, Marilyn Monroe, sitotisak

Plošni tisak kao grafička tehnika zasniva se na međusobnom odbijanju vode i masnoće što znači da željeni crtež prenosimo na matricu pomoću mastila te je tako crtež može se reći u istoj ravnini s ostatkom površine matrice. Godine 1797. kazališni djelatnik Alois Senefelder je prvi upotrijebio tu metodu za umnožavanje nota i utemeljio litografiju. Kao najstarija tehnika plošnog tiska, u litografiji za matricu se koristi kamen, ali u suvremeno doba i iz praktičnih razloga cinčana i aluminijska ploča.

Slika 7. Theodore Géricault, Études de Chevaux par Géricault, litografija

Duboki tisak je grafička tehnika u kojoj se udubljene, urezane površine i linije matrice otiskuju kao pozitiv što znači da sve što urežemo na matricu će prenositi boju na podlogu koju otiskujemo. Bakar, cink, aluminij i druge vrste metala se danas upotrebljavaju kao matrice za izradu grafika dubokog tiska. Kod dubokog tiska važnu ulogu ima tehnika koja se prakticira za prenošenje crteža na matricu. Mehaničke tehnike poznate i kao suhe tehnike su tehnike kod kojih je matrica mehanički pripremljena: bakrorez, suha igla, mezzotinta. Tehnike jetkanja ili kemijske tehnike prilikom pripreme matrice koriste kiselinu koja stvara udubljenja na metalu: bakropis, reservaš, akvatinta.

Slika 8. Lesser Ury, Žena u kafiću, suha igla

Slika 9. Edouard Manet, Exotic Flower, Woman with a Mantilla, akvatinta

Visoki tisak je tehnika u kojoj se otiskuju uzdignuti dijelovi površine, odnosno sve što ne želimo da se otisne pomoću alata izrezujemo van iz matrice. Drvorez i linorez su tehnike koje se najčešće koriste. Visoki tisak jedna je od najranijih metoda tiska, a potječe iz Kine oko 9. stoljeća. U svom ranom obliku, to je uključivalo urezivanje likova u drvene blokove, koji su zatim bili natopljeni tintom i utisnuti na papir ili tkaninu. Proces je omogućio masovnu proizvodnju tekstova i značajno pridonio širenju znanja i pismenosti. U 15. stoljeće, Johannes Gutenberg napravio je revoluciju u visokom tisku sa svojim pomičnim tiskarskim strojem. Ovaj izum označio je prijelaz s radno intenzivnog tiska na drvene blokove na učinkovitiju metodu koja koristi pojedinačne metalne tipove.

3. Povijest linoreza

Linorez nalazi svoje korijene u drvorezu, drevnoj tehnici visokog tiska u kojoj su slike urezane u blok drveta. Linoleum je svoju povijest započeo 1800-ih kao podna podloga, napravljena od lanenog ulja. Tijekom ranog 20. stoljeća linoleum, pristupačniji materijal koji se lakše rezbari, privukao je pozornost umjetnika koji su tražili inovativne načine stvaranja grafika. Za potrebe umjetničke grafike linoleum se počeo koristiti u njemačkom ekspresionističkom i ruskom konstruktivističkom pokretu. Ernst Ludwig Kirchner i Emil Nolde su njemački ekspresionistički umjetnici koji su prepoznali potencijal linoreza za stvaranje odvažnih, grafičkih ispisa s dinamičnim linijama i dramatičnim kontrastom. Tehnika je stekla popularnost među avangardistima, postavši omiljeni medij za umjetnike koji žele istražiti nove oblike umjetničkog izražavanja. Uzevši u obzir da je puno jeftiniji materijal od drveta, linoleum je postao dostupniji i popularniji kod većeg broja umjetnika. Ubrzo se uveo u umjetničke škole kako bi se studentima omogućila demonstracija i vježbanje na njemu.

Slika 10. Ernst Ludwig Kirchner, Holzbrücke im Walde, 1906, Linocut

Umjetnik Claude Flight vidio je potencijal u linoleumu i pridonio je u populariziranju linoreza. Svoje prve grafike u toj tehnici izradio je 1919. godine, materijal koji mu je bio potreban bio je jeftin isto kao i alat za linorez, a otiskivanje se moglo odraditi ručno. Svoje stavove o linorezu prenosio je studentima u Grosvenor School of Modern Art.

Slika 11. Claude Flight, Into the Sea, linorez

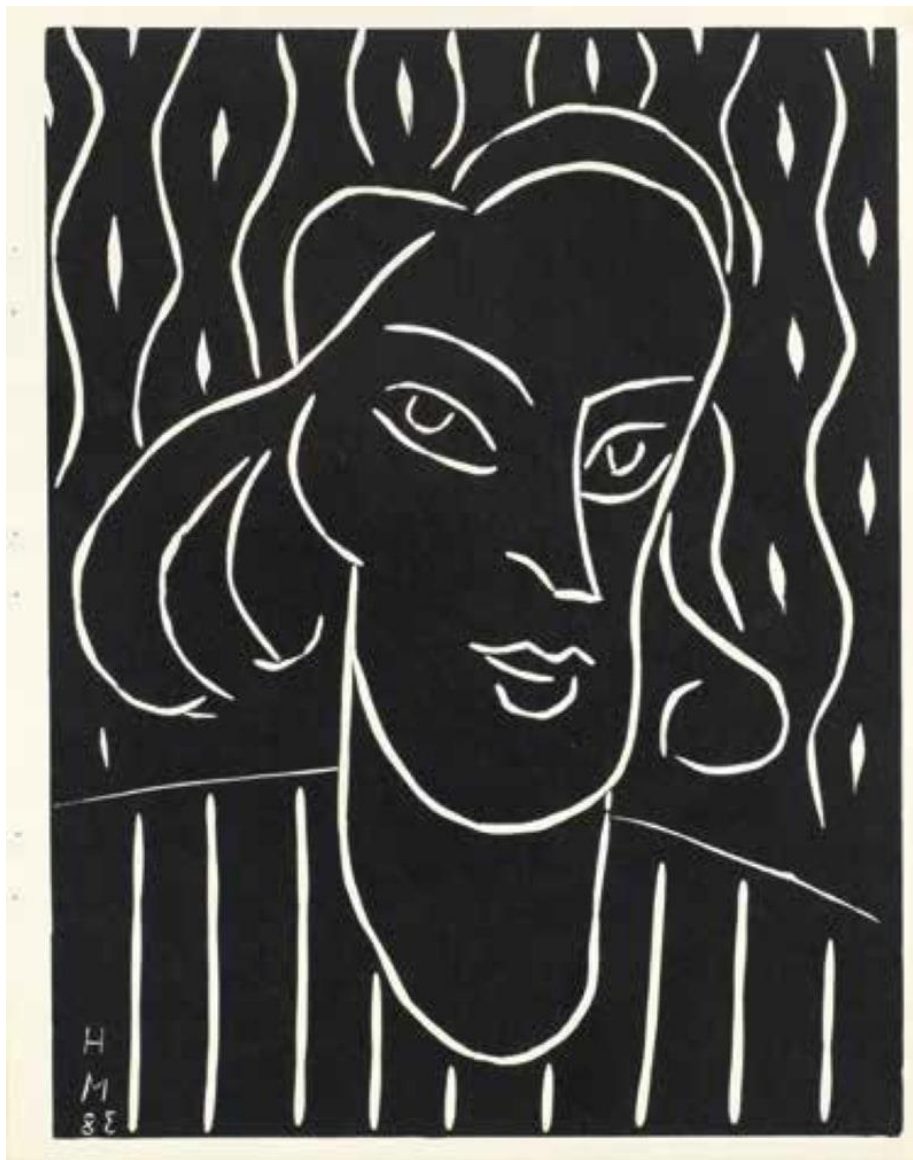

Slika 12. Claude Flight, Speed, linorez

Linorez je u umjetnosti postao sve popularniji i pažnju su mu pridavali svjetski poznati umjetnici poput Henri Matissea i Pabla Picassa. Pablo Picasso je svoj prvi linorez izrezao 1939. godine, lokalni tiskar predložio mu je da isproba linoleum kao jeftiniju tehniku visokog tiska. Jedan od njegovih najpoznatijih, najzbudljivijih linoreza Portret žene prema Lucasu Cranachu prikazanoj na *slika 13.* izrađen je od šest različitih matrica. Za otisak prikazan na fotografiji ispod Picasso je izradio za svaku boju po jednu matricu, crna, crvena, plava, žuta, zelena i smeđa. Linorez u boji mu je oduzeo puno vremena i bilo je potrebno mnogo truda da se sve matrice izrade. Picasso je odlučio eksperimentirati i pronašao je jednostavniji način za izradu linoreza u boji, upotrebljavao je jednu matricu na koju je prvo urezao jednu boju i otisnuo u nekoliko primjeraka, a potom bi odstranio višak na matrici i otisnuo iduću boju.

Slika 13. Pablo Picasso, Portrait of a Woman, after Lucas Cranach, linorez

Slika 14. Henri Matisse, Teeny, linorez

4. Ideja rada

Unazad nekoliko godina vodim bilješke, odnosno zapisujem neobične poštapalice svog djeda, koje su rečene na šaljivi način u različitim kontekstima. Ideja za završni rad je izraditi ilustracije koje prikazuju slikovito poštapalice, a potom ih izrezbariti u linorezu. A zašto linorez? Visokim tiskom se bavim duži niz godina, započela sam karton tiskom, a linorez je bio stepenica više u kojoj sam otkrila jedinstvenost u prošaranim, urezanim linijama, čistim plohama i kvalitetnom otisku. Sama grafika od linoreza, bakropisa, suhe igle, aquatinte pa do sitotiska krije svoju čaroliju, svoj jedinstveni karakter, ali i svoju cijenu u bavljenju pojedinim tehnikama. Linorez mi je trenutno najisplativija tehnika, kada je predložak za matricu dobro napravljen, za rezanje matrice je dalje potrebno strpljenje i određen vremenski period da se ona dobro odradi.

Glavna zamisao mi je bila u linorez uklopiti grafički dizajn, točnije da ilustracije imaju elemente tipografije, a ujedno i linije, oblike i boju. Ideja mi je prilagoditi te elemente grafičkoj tehnici koju karakteriziraju linije i plohe. Zašto povezati grafiku i grafički dizajn? Kroz povijest grafika je imala ulogu u prenošenju ideja, poruka i znanja, a danas je tu ulogu preuzeo grafički dizajn. Grafički dizajn uključuje tipografiju, slike, boju, oblike i uzorke za stvaranje kompozicija koje učinkovito prenose određene poruke, izazivaju emocije i angažiraju publiku.

5. Proces izrade praktičnog djela

Proces linoreza uključuje nekoliko faza, od kojih svaka doprinosi stvaranju jedinstvenog i izražajnog otiska. Nakon što se ideja stvorila, idući korak je bio odabrati koje poštapalice ću ilustrirati i pretočiti u linorez. Poštapalice sam birala po dužini teksta kojega mogu uklopiti u samu ilustraciju i na temelju toga odabrala sam tri poštapalice koje sam pretvorila u linorez.

Izrada skica prilagođenih za linorez je bio idući korak. Skice sam prvo odradila ugrubo u nekoliko verzija, od kojih sam odabrala skicu koju sam detaljnije razradila.

Slika 15. Prikaz pojednostavljenih skica

Također potrebno je bilo i odabrati prikladan font s uvidom u to da font moram izrezati u linorezu, nešto manjeg formata od A4. Odabir već gotovog fonta nije funkcionirao najbolje uz ilustraciju, pa sam odlučila krenuti u svojem smjeru ilustriranja i tako je izašla konačna verzija fonta uz ilustraciju.

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON

IDE PO PREČKI DIMO
 KAJ VIDI KRTOVINCE

JA BUM TAK VESEL KAJ PEM
KURNCA KUŠUVAT

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON
IDE PO PREČKI DIMO
 KAJ VIDI KRTOVINCE

JA BUM TAK VESEL KAJ PEM
KUPINCA KUŠUVAT

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON
IDE PO PREČKI DIMO
 KAJ VIDI KRTOVINCE
 JA BUM TAK VESEL KAJ PEM
KUPINCA KUŠUVAT

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON
IDE PO PREČKI DIMO
 KAJ VIDI KRTOVINCE
 JA BUM TAK VESEL KAJ PEM
KUPINCA KUŠUVAT

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON
IDE PO PREČKI DIMO
 KAJ VIDI KRTOVINCE
 JA BUM TAK VESEL KAJ PEM
KUPINCA KUŠUVAT

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLI TE ĐON

Slika 16. Prikaz odabira fonta i kombinacija uz ilustraciju

NEKAJ TE NERVIRA
A BOLU TE ĐON

JA BUM TAK VESEL KAJ PEM
KUPNCA KUŠUVAT

IDE PO PREČKI DIMO
KAJ VIDI KRTOVINCE ✦

Slika 17. Prikaz finalnih ilustracija za linorez

Zrcalno prenesenu ilustraciju prenosila sam pomoću indigo papira na matricu, a nakon što sam ju prenijela, u matricu sam utrljala bebi puder kako mi se preneseni crtež ne bi uništio.

Proces rezanja linoreza radila sam pomoću oštarih alata za rezbarenje zvanih nožići. Izrezivala sam područja matrice linoleuma koja neće primiti boju, odnosno izrezbareni dijelovi ostali su bijeli ili neispisani, dok su uzdignuti dijelovi naneseu boju prenijeli na papir i stvorili otisak.

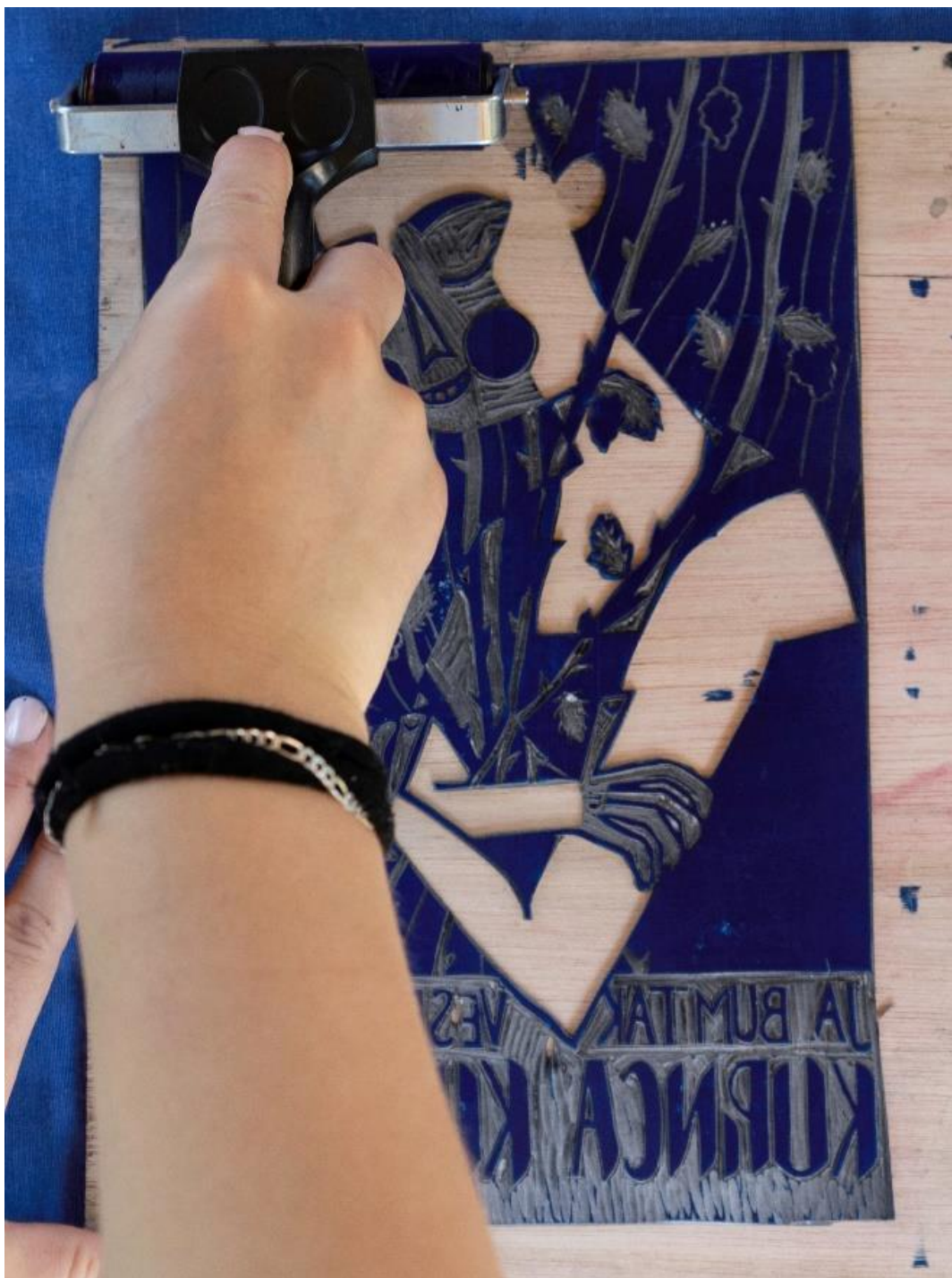

Slika 18. Nožići, alat za rezanje linoreza

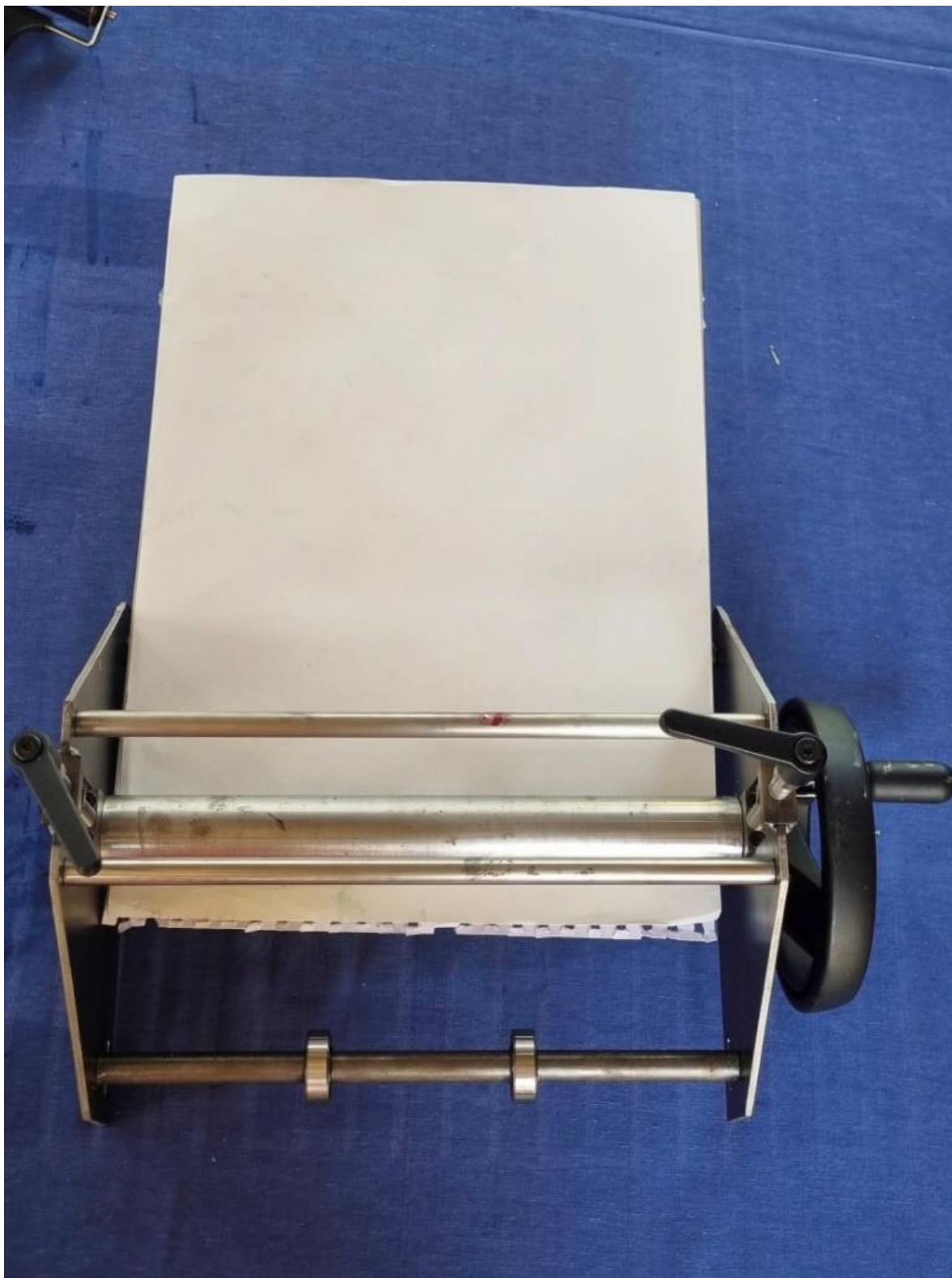
Slika 19. Prikaz rezanja matrice

Boju nanosim na prozirnu podlogu, u mojem slučaju pleksiglas i razvučem ju pomoću špatule, po potrebi ako je boja pre gusta dodam ulje, a ako je pre rijetka bebi pudera. Boja je na bazi ulja, namijenjena za tisak i njezina gustoća omogućuje čiste plohe na otisku. Nanosim boju na uzdignutu površinu matrice linoleuma pomoću gumenog valjka i pažljivo kontroliram količinu boje i osiguravam ravnomjernu pokrivenost za dosljedan otisak.

Slika 20. Nanošenje boje na matricu pomoću gumenog valjka

List papira prikladan za otisak stavljam na vrh nanesenog bloka. Zatim matricu stavljam pod tiskarsku prešu i pomoću pritiska otisak se prenosi na papir.

Slika 21. Stavljanje matrice ispod preše

Nakon što otisnem probni otisak uviđam elemente s kojima nisam zadovoljna, otklanjam višak matrice i ponovo radim otiske. Kad sam zadovoljna s probnim otiscima, prelazim na završne otiske koje otiskujem u ograničenoj količini i nakon što se osuše potpisujem ih odnosno stavljam signaturu.

Slika 22. Prikaz probnih otisaka

6. Finalni otisci

„Ide po prečki dimo kaj vidi krtovince.“ na književnom glasi „Ide po prečici doma da vidi krtovince (uzdignuta zemlja nastala od krta)“. Ilustracija prikazuje humanoidni motiv koji čuči i promatra krtovinca, odnosno krta koji viri iz njega. Ilustraciju upotpunjuju elementi noći, mjesec i zvijezde te biljke. Poštapalica se u originalnoj verziji odnosila na susjeda koji po vrtu ide doma, najčešće noću, a vrt je pun krtovinaca, pa se susjed popikne na njih.

Slika 23. Finalni otisak „Krtovinec“

„Ja bum tak vesel kaj pem kupinca kušovati.“ na književnom glasi „Ja budem tako sretan da budem išao kupinca (divlja kupina) ljubiti.“. Humanoidni motiv grli bodljikavu kupinu i na licu vidimo ekspresiju koja označava sreću. Otisak sam odlučila otisnuti u plavoj boji koja me osobno podsjeća na plod kupinca.

Slika 24. Finalni otisak „Kupinec“

„Nekaj te nervira a boli te đon“ označava osobu kojoj je u životu sve ravno, točnije ništa ju ne muči i ne zamara se problemima koji ju snađu. Otisak je u crvenoj boji zbog dojma stresa, opasnosti koju daje, a motiv je prikazan smireno, okružen lišćem i cvijećem.

Slika 25. Finalni otisak „Đon“

7. Zaključak

Završni rad pod nazivom *Dedine poštapalice kroz linorez* prikazuje ilustrativne prikaze poštapalice spajajući elemente umjetničke grafike i grafičkog dizajna. Tijekom svog školovanja o medijskom dizajnu naučila sam da se grafički dizajn ne sastoji od jednog područja. Već obuhvaća niz elemenata i postupaka koji su ključni za krajnji rezultat, od same ideje, bilješki, skica pa sve do dostojnog prikaza. Kroz završni rad nastojala sam obuhvatiti i uklopiti elemente grafičkog dizajna i umjetničke grafike u ilustraciju namijenjenu linorezu. Cilj je bio sve to ujediniti i stvoriti otisak koji će publici dostojno prenijeti samu ilustraciju.

MARON
ALISBAINA

Sveučilište
Sjever

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, IVANA HERENČIĆ (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom DEDINE POSTAPALICE KROZ LINOREŽ (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Ivana Herenčić
(vlastoručni potpis)

Sukladno čl. 83. Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Sukladno čl. 111. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta, knjižnice veleučilišta ili visoke škole i/ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonu kojim se uređuje znanstvena i umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje.

8. Literatura

- [1] Nevenka Arbanas, Grafičke tehnike. Zagreb 1999.
- [2] Tomislav Krizman, O grafičkim vještinama. Zagreb 1952.
- [3] <https://www.britannica.com/art/printmaking/History-of-printmaking>
(Pristupljeno:30.07.2023.)
- [4] <https://www.britannica.com/art/stenciling> (Pristupljeno: 30.07.2023.)
- [5] <https://www.metmuseum.org/about-the-met/collection-areas/drawings-and-prints/materials-and-techniques/printmaking/lithograph> (Pristupljeno: 30.07.2023.)
- [6] <https://www.metmuseum.org/about-the-met/collection-areas/drawings-and-prints/materials-and-techniques/printmaking/etching> (Pristupljeno: 30.07.2023.)
- [7] <https://www.metmuseum.org/about-the-met/collection-areas/drawings-and-prints/materials-and-techniques/printmaking/woodcut> (Pristupljeno: 30.07.2023.)
- [8] <https://www.britannica.com/art/relief-printing> (Pristupljeno: 02.08.2023.)
- [9] <https://greatnorthartshow.co.uk/the-history-and-process-of-linocut-print-from-paupers-to-picasso/> (Pristupljeno: 02.08.2023.)
- [10] <https://bertandroxy.com/blogs/journal/what-is-linocut-printing> (Pristupljeno: 02.08.2023.)

Popis slika

Slika 1. Dijamant, Sutra, 868. godina. Izvor:

https://www.getty.edu/360/event_images/diamond.jpg (Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 2. Conrad Dinchmut, Zbirka Rosenwald. Izvor:

<https://www.loc.gov/exhibits/heavenlycraft/heavenly-15th.html> (Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 3. Krbavska bitka, Leonard Back, drvorez. Izvor: <https://narod.hr/kultura/16-ozujka-1560-bitka-kod-zirovice-hrvati-se-ponose-jer-su-turci-u-hrvatskoj-bili-zaustavljeni-u-pohodu-na-europu> (Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 4. Albrecht Dürer, Melencolia I, bakropis. Izvor:

<https://www.swangalleries.com/news/old-master-through-modern-prints/2020/04/meisterstiche-albrecht-durers-master-engravings/> (Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 5. Rembrandt van Rijn, Sveti Jeronim čita u pustinji, bakropis. Izvor:

<https://www.gallery.ca/magazine/your-collection/at-the-ngc/two-etchings-by-rembrandt-and-the-art-of-being-human> (Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 6. Andy Warhol, Marilyn Monroe, sitotisak. Izvor: https://s3.us-east-2.amazonaws.com/the-gram-assets/artwork/Marilyn_2015_12.jpg (Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 7. Theodore Gericault, Études de Chevaux par Géricault, litografija. Izvor:

<https://www.invaluable.com/blog/wp-content/uploads/sites/77/2018/07/1-what-is-litho-2.jpg>
(Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 8. Lesser Ury, Žena u kafiću, suha igla. Izvor: https://bs.wikipedia.org/wiki/Suha_igla
(Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 9. Edouard Manet, Exotic Flower, Woman with a Mantilla, akvatinta. Izvor:

<https://www.vangoghmuseum.nl/en/prints/collection/p2620S2011> (Pristupljeno: 06.08.2023.)

Slika 10. Ernst Ludwig Kirchner ,Holzbrücke im Walde, 1906, Linocut. Izvor: <https://www.mutualart.com/Artwork/Holzbrucke-im-Walde/6065641A09D9773E> (Pristupljeno: 10.08.2023.)

Slika 11: Claude Flight, Into the Sea, linorez. Izvor: <https://londonoriginalprintfair.com/viewing-room/14/works/artworks-5852-claude-flight-into-the-sea-c.1925/> (Pristupljeno: 10.08.2023.)

Slika 12: Claude Flight, Speed, linorez. Izvor: <https://www.bonhams.com/auction/22084/lot/36/claude-flight-british-1881-1955-speed-1922/> (Pristupljeno: 10.08.2023.)

Slika 13. Pablo Picasso, Portrait of a Woman, after Lucas Cranach, linorez. Izvor: <https://www.masterworksfineart.com/artists/pablo-picasso/linocut/portrait-of-a-woman-after-lucas-cranach-1958-bloch-859/id/w-6928> (Pristupljeno: 10.08.2023.)

Slika 14. Henri Matisse, Teeny, linorez. Izvor: <https://hiddengallery.co.uk/artists/henri-matisse/works/81-henri-matisse-teeny-linocut-1938/> (Pristupljeno: 10.08.2023.)

Slika 15. Prikaz pojednostavljenih skica. Izvor: Autor

Slika 16. Prikaz odabira fonta i kombinacija uz ilustraciju. Izvor: Autor

Slika 17. Prikaz finalnih ilustracija za linorez. Izvor: Autor

Slika 18. Nožići, alat za rezanje linoreza. Izvor: https://hawthornprintmaker.com/media/catalog/product/cache/0a2d537bc045bce4486bce2bc03ba153/a/b/abig_tool-1_2_.jpg (Pristupljeno: 13.08.2023.)

Slika 19. Prikaz rezanja matrice. Izvor: Fotograf: Dominik Herenčić

Slika 20. Nanošenje boje na matricu pomoću gumenog valjka Izvor: Fotograf: Dominik Herenčić

Slika 21. Stavljanje matrice ispod preše. Izvor: Autor

Slika 22. Prikaz probnih otisaka. Izvor: Autor

Slika 23. Finalni otisak „Krtovinec“ . Izvor: Autor

Slika 24. Finalni otisak „Kupinec“ . Izvor: Autor

Slika 25. Finalni otisak „Đon“ . Izvor: Autor